

samenwerkende gemeenten
JEUGDHULPRIJNMOND

inlichtingen: Jonathan Houtman
email: aj.houtman@rotterdam.nl
tel: 06-57 877 113
Betreft: Voortgang Openbaar Lichaam Jeugdhulp Rijnmond

Datum: 26 september 2018

Geachte dames, heren,

Met deze brief willen wij u informeren over de verschillende actuele ontwikkelingen binnen het Openbaar Lichaam Jeugdhulp Rijnmond. Het Openbaar Lichaam Jeugdhulp Rijnmond is een gemeenschappelijke regeling waarbinnen de deelnemende gemeenten gezamenlijk de inkoop van de specialistische jeugdhulp vormgeven. Dit betreft de volgende vormen van jeugdhulp:

1. Pleegzorg en residentiële jeugdhulp
2. Specialistische dag- en specialistische ambulante jeugdhulp
3. Crisisdienst en -hulp
4. Jeugdbescherming en jeugdreclassering (JB/JR)
5. Veilig Thuis (advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling)

De belangrijkste reden om samenwerking te zoeken in de inkoop van jeugdhulp is dat gemeenten niet vooraf voor alle typen zorg weten of en in welke mate het nodig is om deze in te kopen. Tegelijkertijd willen gemeenten beschikken over een aanbod dat tegemoet komt aan de mogelijke hulpvraag. Door gezamenlijk zorg in te kopen, is de beschikbaarheid geregeld zonder dat vooraf het feitelijke gebruik gedetailleerd bekend is. Gemeenten kunnen daardoor in samenwerking met elkaar een breder palet aan voorzieningen bieden dan iedere individuele gemeente zou kunnen. Dit bredere aanbod betekent meer keuzemogelijkheden voor de individuele burger, een betere match tussen vraag en aanbod en een effectieve en efficiënte inzet van jeugdhulp.

Aanvullend koopt iedere gemeente lokaal basishulp en specialistische jeugdhulp in. Gezien de verschillen tussen gemeenten kan dit aanbod per gemeente variëren.

In deze brief zullen de volgende onderwerpen aan bod komen:

- Zienswijzen bij begroting 2019;
- Definitieve jaarrekening 2017;
- Voortgang invoering resultaatgerichte inkoop;
- Wachttijden;
- Prognose regionaal ingekochte Jeugdhulp tweede kwartaal 2018 en maatregelen;
- Aanvraag transformatiefonds 2018-2020.

Zienswijzen bij begroting 2019

Ieder jaar legt het dagelijks bestuur van het Openbaar Lichaam voorafgaand aan de vaststelling van de begroting de ontwerpbegroting voor zienswijzen voor aan de raden van de deelnemende gemeenten. Met deze procedure worden de raden in staat gesteld zich, voorafgaand aan vaststelling van de begroting in het algemeen bestuur, uit te spreken over de begroting van het komende jaar. Een groot aantal van de raden heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen. In de vergadering van 5 juli jl. heeft het algemeen bestuur stilgestaan bij de ingediende zienswijzen en geconstateerd dat er brede steun wordt ervaren voor de regionale samenwerking en de richting waarin deze zich ontwikkelt. De ingediende zienswijzen betreffen ondermeer de volgende onderdelen:

- Gedeelde ambitie om met resultaatbekostiging integrale levering van specialistische jeugdhulp mogelijk te maken;
- De wens om geregeld geïnformeerd te worden over de inhoudelijke en financiële voortgang van de GRJR, waaronder de implementatie van de resultaatgerichte financiering;
- Aandacht voor sturing op kostenbeheersing en kwaliteit van zorg zeker in het licht van de beperkte financiële mogelijkheden van de gemeenten;
- Aandacht voor de (financiële) ontwikkeling van VTRR;
- Verbeteren van aansluiting ambulante specialistische jeugdhulp op onze lokale dienstverlening;
- Aandacht voor wat lokaal en wat regionaal ingekocht wordt en mogelijke wijzigingen hierin voor een volgende periode van inkoop.

De in de verschillende zienswijzen uitgesproken ambities worden breed gedeeld en hoewel de zienswijzen geen aanleiding hebben gegeven de begroting inhoudelijk te wijzigen, geven deze wel aanleiding u, door middel van deze brief, nader te informeren op een aantal aandachtspunten.

Definitieve jaarrekening 2017

De definitieve jaarrekening is op 5 juli jl. vastgesteld in het algemeen bestuur en de accountant heeft, voor het tweede jaar op rij, een goedkeurend oordeel gegeven bij de jaarrekening van het Openbaar Lichaam Jeugdhulp Rijnmond.

In de bijgevoegde definitieve jaarrekening, die is aangepast naar aanleiding van de definitieve cijfers van de zorgaanbieders, zijn enkele aanpassingen doorgevoerd ten opzichte van de voorlopige jaarrekening. Gevolg is een afname van het tekort met € 105.023 naar € 3.899.653. Dit lagere tekort is verwerkt in de aanvullende bijdrage van de deelnemende gemeenten.

Voortgang invoering resultaatgerichte inkoop

Begin 2017 heeft het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond unaniem besloten om met ingang van 1 januari 2018 te gaan werken met resultaatgerichte inkoop van specialistische Jeugdhulp. Deze beslissing markeert de omslag van een inspanningsgerichte systematiek, waarbij producten centraal staan, naar een inkoop gericht op resultaten.

De belangrijkste voordelen van deze resultaatgerichte manier van werken zijn:

- Integrale levering voorkomt dat meerdere trajecten naast elkaar lopen met onduidelijke coördinatie;
- Duidelijke positionering van opdrachtgeverschap voor de lokale teams;
- Meer ruimte voor aanbieders en professionals op het vormgeven 'hoe' het resultaat het best bereikt kan worden;
- Eenvoudige, doeltreffende facturatie, betaling en verantwoording;
- Ondersteunend aan de transformatieagenda.

De omslag naar een resultaatgerichte systematiek is een grote opgave. Tijdens de implementatiefase resultaatbekostiging zijn er aanvullende ontwikkelpunten naar boven gekomen, die het gevolg zijn van het werken met de nieuwe systematiek. Er is een implementatiemanager gestart, die werkt aan de gewenste doorontwikkeling en urgente thema's in samenhang en regioverband uitwerkt.

Wachttijden

Positief nieuws is dat de wachttijden in het eerste half jaar van 2018 zijn gedaald ten opzichte van 2017. De aanbieders konden tot 1 april jeugdigen in zorg nemen die op een wachtlijst stonden om zo zorgcontinuïteit te bieden. Dit heeft er toe geleid dat in de eerste maanden meer jeugdigen ondersteuning hebben gekregen en daarmee tot een verhoging van productiviteit en een daling in wachttijden.

Prognose regionaal ingekochte Jeugdhulp

Net als in de voorgaande jaren wordt voor de regionaal ingekochte specialistische jeugdhulp ieder kwartaal een jaareindeverwachting opgesteld. In het verleden werd deze prognose geheel gebaseerd op de productiegegevens van de aanbieders, maar met de invoering van de resultaatgerichte inkoop 2018 is dit niet meer mogelijk. Idealiter wordt de kwartaalprognose gebaseerd op het zogenaamde berichtenverkeer. Dit is een gestandaardiseerde wijze van communicatie over zorgbestellingen tussen gemeenten en zorgaanbieders. We constateren dat het berichtenverkeer bij zowel enkele aanbieders als enkele gemeenten nog een aantal problemen kent. Daarom heeft dit ook prioriteit gekregen binnen het vervolgprogramma implementatie.

Omdat het berichtenverkeer nog niet optimaal werkt, is de GRJR genoodzaakt om via een productie-uitvraag bij zowel aanbieders als gemeenten een 6-maandsrapportage met een jaareindeverwachting op te stellen.

Vanwege de onzekerheden in de geleverde informatie en door de diverse aannames die gemaakt moeten worden is er voor gekozen om met een bandbreedte te werken in de jaareindeverwachting. Voor de specialistische Jeugdhulp ingekocht via de GRJR komen we tot een geprognoseerd tekort in de bandbreedte van € 10,4 tot € 15,2 miljoen voor de gehele regio. In het overzicht hieronder is de opbouw over de verschillende onderdelen van de begroting van dit tekort weergegeven.

	Begroting GR 2018	JEV 2018 1	Vershil begroot - JEV 1	JEV 2018 2	Vershil begroot - JEV 2
Overgangsrecht (incl doorlopende kosten)	62.230.694	84.283.200	-22.052.505	82.035.503	-19.804.809
Arrangementen	67.024.827	60.970.430	6.054.397	58.368.825	8.656.002
	129.255.521	145.253.629	-15.998.108	140.404.328	-11.148.807
GI's	42.354.959	42.354.959	0	42.354.959	0
VTRR	11.774.200	11.774.200	0	11.774.200	0
LTA/ BRP/ ASR	11.870.247	14.008.354	-2.138.106	14.008.354	-2.138.106
Overig (Organisatiekosten, Acute dienst GGZ, Innovatiesbusides)	6.785.362	7.008.794	-223.431	7.008.794	-223.431
Totaal	202.040.290	220.399.936	-18.359.646	215.550.635	-13.510.345
Inzet risicobudget Jeugdhulp	2.898.784		2.898.784		2.898.784
Nog beschikbare bestemmingsreserve Implementatie nieuwe inkoop			249.090		249.090
Totaal			-15.211.772		-10.362.471

Zoomen we nog verder in op de geprognosticeerde tekorten ten opzichte van de begroting dan vallen de volgende ontwikkelingen op:

1. Stijging van de cliëntaantallen in de totale jeugdhulp;
2. Stijging van de kosten voor de zeer specialistische landelijke voorzieningen;
3. Hogere kosten voor zorgcontinuïteit dan begroot;
4. Stijging van het aandeel crisis(opnamen) als gevolg van beperkte doorstroming naar reguliere voorzieningen.

Ad 1. Op basis van de cijfers van CBS blijkt dat het totale aantal jeugdhulpcliënten sinds 2015 is gestegen. Onderstaande tabel geeft de totale cliëntaantallen voor de regio Rijnmond, zoals gerapporteerd door de zorgaanbieders aan het CBS. Uit deze tabel blijkt dat het totale aantal jeugdigen met jeugdhulp met bijna 15% is gestegen, terwijl sinds 2015 vanuit het Rijk juist ongeveer 15% is bezuinigd op de middelen.

Jaar		2015	2016	2017
Totaal jeugdhulp (ZIN en PGB)	aantal	29 290	30 025	33 560
Totaal jeugdhulp zonder verblijf (ZIN)	aantal	24 250	24 845	28 860
Uitgevoerd door het wijk- of buurtteam (ZIN)	aantal	5 585	6 675	13 395
Niet uitgevoerd door wijk- of buurtteam (ZIN)¹	aantal	19 965	19 555	18 730
Totaal jeugdhulp met verblijf (ZIN)	aantal	3 285	3 160	3 335
Pleegzorg (ZIN)	aantal	1 775	1 770	1 880
Gesloten plaatsing (ZIN)	aantal	230	225	215
Overig met verblijf (ZIN)	aantal	1 655	1 550	1 650

Bron: CBS

¹ Niet uitgevoerd door wijk- of buurtteam (ZIN) betreft alle jeugdhulp zonder verblijf die niet wordt uitgevoerd door het wijk- of buurtteam. Dit kan zowel lokaal als regionaal ingekochte jeugdhulp betreffen. In deze categorie is op basis van de cijfers van CBS het onderscheid tussen lokaal en regionaal ingekochte jeugdhulp niet te maken.

Positief is dat de groei zit in de jeugdhulp die wordt uitgevoerd door de wijk- of buurtteams. Dit heeft echter nog niet geleid tot daling van hulp buiten het wijkteam. Deze vormen van jeugdhulp blijven namelijk vrijwel gelijk. Omdat de begroting van de GRJR de dalende macrobudgettaire ontwikkeling van de afgelopen jaren heeft gevolgd ontstaat een verschil tussen de begrote zorgkosten en het daadwerkelijke gebruik.

Ad 2. Voor deze door de VNG gesloten contracten geldt dat dit zeer specialistische landelijke voorzieningen betreft en dat de toeleiding richting deze voorzieningen met name via artsen verloopt, waardoor de mogelijkheden om deze te beïnvloeden beperkt zijn. Dit betreft een bedrag van ongeveer € 2 miljoen.

Ad 3. Om jeugdigen en hun ouders geen last te laten ondervinden van de gewijzigde inkoop is er voor 2018 sprake van zorgcontinuïteit. Daardoor kunnen cliënten hun hulptraject afmaken bij hun huidige aanbieder. Op basis van de productiegegevens over de eerste 6 maanden constateren we dat de geleverde zorgcontinuïteit hoger is dan begroot. Deze hogere productie is een gevolg van een verkorting van de wachttijden in het eerste kwartaal.

In het streven de wachttijden te verkorten is binnen de nieuwe inkoop een strengere norm gehanteerd en dit heeft ertoe geleid dat de aanbieders in het eerste kwartaal hun instroom hebben moeten verhogen. De cijfers onderbouwen deze verhoogde instroom, waarbij geldt dat een kortere wachttijd van 5 weken een eenmalig kostenverhogend effect heeft van ongeveer 10%, omdat meer jeugdigen in het lopende jaar hulp ontvangen.

Ad 4. De aanbieder van crisishulp constateert dat het in de loop van het jaar minder gemakkelijk is geworden om passende doorstroommogelijkheden te vinden. Dit past enerzijds in een regionaal beeld dat de aanbieders van residentiële hulp (perceel B) aan hun budgetplafond komen en daarnaast in een landelijke beeld dat als gevolg van afbouw in de residentiële hulp de druk op de beschikbare capaciteit toeneemt.

Het tekort dat nu geprognostiseerd wordt bedraagt 5,3% tot 7,7% afgezet tegen de omvang van de begroting. De GR Jeugdhulp Rijnmond is een bijdrageregeling en dit betekent dat alle gemeenten lopende het jaar naar rato van hun eerdere inleg eventuele tekorten dienen aan te vullen. De systematiek van de vlaktaks zorgt er vervolgens voor dat in de daaropvolgende jaren de bijdrage van de gemeenten wordt bepaald op basis van de daadwerkelijke (historische) consumptie, waardoor gemeenten alleen betalen voor aan hun jeugdigen geleverde jeugdhulp. Uitgaande van bovenstaande geprognosticeerde tekorten betekent dit per gemeente het volgende:

	Extra inleg per gemeente JEV 1	Extra inleg per gemeente JEV 2
Albrandswaard	177.036	120.599
Barendrecht	442.746	301.605
Nissewaard	1.186.268	808.103
Brielle	124.201	84.608
Capelle aan den IJssel	1.011.084	688.765
Goeree-Overflakkee	254.735	173.529
Hellevoetsluis	478.084	325.678
Krimpen aan den IJssel	352.173	239.905
Lansingerland	412.853	281.241
Maassluis	290.070	197.600
Ridderkerk	370.820	252.608
Rotterdam	7.952.238	5.417.175
Schiedam	970.487	661.109
Vlaardingen	970.310	660.989
Westvoorne	218.668	148.959
Totaal	15.211.772	10.362.471

Met het AB Jeugdhulp Rijnmond en met de accountant van de GRJR is afgesproken dat tekorten bij jaarrekening middels een eindafrekening met de gemeenten verrekend worden. Voorwaarde is dat, vanwege de begrotingsregels, het dan niet om structurele tekorten van grote omvang gaat. Een deel van de kosten zal incidenteel zijn, bijvoorbeeld voortkomend uit de extra jeugdigen die zijn gezien in het kader van het verminderen van de wachtlijsten. Mogelijk dat er ook factoren een rol spelen die een structureel effect zouden kunnen hebben (meer jeugdigen in zorg). Op dit moment valt dat nog niet met zekerheid te zeggen. Gezien de prognose over 2018 en de ervaringen over de voorgaande jaren is er een grote urgentie om in de komende maanden het gesprek over de financiële en inhoudelijke ontwikkeling van de jeugdhulp met elkaar te gaan voeren. In dit gesprek zullen ook de mogelijke effecten voor de begroting 2019 worden meegenomen. Hierover wordt u in de komende tijd nader geïnformeerd.

Het beeld van oplopende tekorten wordt door veel gemeenten in Nederland herkend. Wij constateren dat Rijksbezuinigingen van de afgelopen jaren te snel zijn gegaan, waardoor onvoldoende tijd is geweest om de transformatie – die leidt tot kostenreductie - vorm te geven. Dit beeld van een achterblijvende transformatie en oplopende tekorten wordt in de landelijke evaluatie van de Jeugdwet herkend. Op het AB van 20 september jl. is besloten onze zorgen over deze ontwikkelingen voor te leggen aan VWS en de Tweede Kamer, temeer daar in de miljoenennota geen enkel gebaar over jeugdhulp wordt gemaakt richting gemeenten.

Naar aanleiding van de bespreking in het DB/AB van de prognose op basis van de gegevens over Q1 is gestart met een aantal maatregelen om de kostenoverschrijdingen zo veel mogelijk te beperken. Deels betreft dit maatregelen die op korte termijn al genomen kunnen worden en deels betreft dit maatregelen die een langere doorlooptijd vragen. Uitgangspunt is om voortvarend bij te sturen waar mogelijk en noodzakelijk. Veel maatregelen zijn dan ook al in uitvoering en/of in een vergevorderd stadium van voorbereiding.

- Een werkend berichtensysteem is voorwaarde om beter te monitoren en sturen. Vanaf eerste kwartaal 2018 is er een projectleider berichtenverkeer aangesteld die zowel aanbieders als gemeenten aanspoort en ondersteunt in het oplossen van de problemen met het berichtenverkeer. Er hebben verschillende sessies plaatsgevonden waarin aanbieders en gemeenten samen concreet de knelpunten hebben besproken en opgelost.
- Op basis van deze monitoring op basis van het berichtenverkeer is de GRJR in gesprek met toeleiders over de gemiddelde doorverwijzing en mogelijke alternatieven.
- Er wordt een onafhankelijk tarief- en herijkingsonderzoek gestart. De GRJR kan eenzijdig de tarieven aanpassen als blijkt dat de overhead van de aanbieders aan de hoge kant is.
- In de opdrachten A (pleegzorg) en D (daghulp) is geen plafond opgenomen. Bij A geldt dat er geen sprake is van een overschrijding t.o.v. de begroting, maar in D is dit wel het geval. Er is geen reservering voor overschrijdingen in deze opdrachten. De GRJR monitort deze met verscherpte aandacht en beoordeelt de gemiddelde cliëntprijs.
- In de begrotingspost van de GRJR is de zorg - die gefinancierd wordt in het Landelijk Transitie Arrangement (LTA) - als een lager bedrag opgenomen dan nu geprognosticeerd wordt. De GRJR treedt in contact met de VNG over beheersing van de zorgconsumptie van het LTA.
- Met aanbieders in de opdrachten B werkt de GRJR een pilot uit voor voorkomende en vervangende hulp. De pilot moet leiden tot een afname van opnames.

Maatregelen op (te) hoge weekbudgetten:

- De GRJR verduidelijkt in overleg met vertegenwoordigers van lokale teams, de GI en de aanbieders het afwegingskader en werkt met partijen voorbeelden uit, die moeten leiden tot passende arrangementen met een reële weekprijs in relatie tot de te leveren hulp en de kosten hiervoor in voorgaande jaren.
- Extra aandacht gaat uit naar de GI's, die over het algemene de duurdere arrangementen bestellen. Om te voorkomen dat deze te hoog worden besteld is een kwaliteitsmedewerker bij de GI geplaatst om de passendheid van de indicaties te bevorderen.
- De GRJR bespreekt met toeleiders en aanbieders de maatschappelijke verantwoordelijkheid voor kostenbeheersing.
- De GRJR is met aanbieders in gesprek over het eerder beëindigen van arrangementen en afschalen naar lagere zorg.
- Op basis van de uitkomsten en nadere analyses van de geleverde informatie stelt de GRJR per perceel een actieplan op met korte en langere termijn acties om de kostenoverschrijding te beheersen. Deze actieplannen zijn eind september gereed.
- Om een goed beeld te krijgen van wat er per perceel speelt is het van belang om informatie over de ontwikkeling in de lokale inkoop van Jeugdhulp mee te nemen. Hiertoe wordt op dit moment een aanvullende uitvraag gedaan bij de deelnemende gemeenten.
- Ook de ontwikkeling bij de door de VNG ingekochte jeugdhulp (LTA) wordt meegenomen.

Aanvraag transformatiefonds 2018-2020

Sinds 1 januari 2015 is de Jeugdhulp gedecentraliseerd naar de gemeenten (transitie) en staan gemeenten aan de lat voor het nastreven van de doelen uit de Jeugdwet (transformatie). In het najaar 2017 is een landelijke tussenevaluatie van de Jeugdwet gedaan. De hoofdconclusie van de tussenevaluatie was dat de transformatie nog onvoldoende in de volle breedte van de grond is gekomen. Naar aanleiding van de tussenevaluatie van de Jeugdwet, is op 16 april het landelijke programma 'Zorg voor Jeugd' gelanceerd. Via het programma hebben rijk, gemeenten, aanbieders en cliëntorganisaties zich gecommitteerd aan het nastreven van de Jeugdwetdoelen via zes actielijnen:

1. Beter toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen
2. Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien
3. Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen
4. Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden
5. Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt
6. Investeren in vakmanschap

Om de transformatie een extra impuls te geven is door het Rijk een Transformatiefonds opgericht, bestaande uit gemeentelijke middelen en een toevoeging uit het Rijk. Voor de regio Rijnmond is voor een periode van 3 jaar € 2,7 miljoen per jaar beschikbaar, in totaal € 8,2 miljoen. Deze aanvraag moet voor 1 oktober 2018 ingediend worden, zodat de middelen nog dit jaar beschikbaar gesteld kunnen worden.

Om aanspraak te maken op het Transformatiefonds, heeft de regio een aanvraag voorbereid met een transformatieplan 2018-2020. Vanuit de overtuiging dat we met elkaar in de afgelopen jaren de goede transformatiebeweging hebben ingezet, richt het Transformatieplan 2018-2020 zich op het versterken en verbreden van bestaande succesformules over de regio.

Hierbij ligt de focus op drie opgaven:

1. Passende hulp dichtbij: Voorkomen van crisis en uithuisplaatsing
2. Opgroeien in veilige opvoedsituaties: bescherming tegen veiligheidsrisico's
3. Jeugdhulp door capabele, efficiënte en effectieve hulpverleners: lerende omgeving voor professionals

Zodra er meer informatie beschikbaar is over het vervolg op de aanvraag zullen wij u hier nader over informeren.

Aannemende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd verblijven wij.

Met vriendelijke groet,

Het algemeen bestuur van de GR Jeugdhulp Rijnmond.

Namens deze,

J. Bokhove
voorzitter

Dr. O. de Zwart, MPH
secretaris